

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Dr Grzegorz Tończyk
e-mail: tonczyk.grzegorz@gmail.com

Łódź, 28.02.2019 r.

Autor ekspertyzy jest Przewodniczącym
Sekcji Bentologicznej Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego
i pracownikiem Katedry Zoologii Bezkręgowców i Hydrobiologii
Uniwersytetu Łódzkiego

Ekspertyza dotycząca wpływu przedsięwzięcia pn. „Odbudowa zbiornika wodnego istniejącego na rzece Czarnej Koneckiej/Malenieckiej w Sielpi, gmina Końskie wraz z turystyczno – rekreacyjnym zagospodarowaniem terenu i obszaru funkcjonalnie z nim związanego”, na faunę i florę ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej.

Przygotowana ekspertyza dotycząca przedsięwzięcia pn. Ekspertyza dotycząca wpływu przedsięwzięcia pn. „Odbudowa zbiornika wodnego istniejącego na rzece Czarnej Koneckiej/Malenieckiej w Sielpi, gmina Końskie wraz z turystyczno – rekreacyjnym zagospodarowaniem terenu i obszaru funkcjonalnie z nim związanego”, na faunę i florę ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej. jest analizą dokumentacji i informacji w niej zawartych w toczących się postępowaniach. Ekspertyzę przygotowano na zlecenie Stowarzyszenia Ekologicznego EKO – UNIA w ramach realizacji projektu pn. „Strażnicy dobrego stanu wód-monitoring regulacji środowiskowych” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 Nr projektu: POWR.02.16.00-00-0070/17-00 i zgodne z jego zapisami. Stroną wnioskującą i prowadzącą jest Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne, które wnioskuje o uznanie niektórych z planowanych przedsięwzięć za niezgodne z prawem i szkodliwe dla środowiska.

Skarga wniesiona przez Mazowiecko – Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne dotyczy decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach z dnia 14.12.2018 r. (znak: SKO.OŚ-60/3415/224/2018). W decyzji tej SKO podtrzymuje decyzje Burmistrza Miasta i Gminy Końskie nr UKO.6230.4.2015.SF z dnia 16.08.2018 r. o środowiskowych uwarunkowaniach przedmiotowego przedsięwzięcia. Podstawą wydania decyzji było postanowienie RDOŚ w Kielcach z dn. 06 lipca 2018 r (WOO-II-4221.13.2018.PW.1) oraz *Ujednolicony raport o oddziaływaniu na środowisko* z dn. 25.06.2018 r wraz *Inwentaryzacją przyrodniczą* z dalszymi jej uzupełnieniami oraz *Ekspertyza dotycząca zgodności z zapisami RDW* z dn. 15.12.2016 r.

Analiza całej dokumentacji związanej ze sprawą pozwala na stwierdzenie, że wydane postanowienia i decyzje nie uwzględniły lub uwzględniały w niewystarczającym stopniu zastrzeżeń zgłaszanych przez Mazowiecko – Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne. Uwagi zgłaszane przez M-ŚTO są zasadne i należało je dokładnie rozważyć. Przyrodnicy

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

zrzeszeni w tej organizacji najlepiej znają omawiany teren, na którym prowadzą swoje działania i ich opinie są bardzo istotne.

W przedstawionej ekspertyzie nie są powielane opinie i uwagi M-ŚTO. Czytając dokumenty i odpowiedzi udzielane przez Burmistrza Gminy Końskie, RDOS, Autorów *Raportu OOS, Inwentaryzacji przyrodniczej* a także uzasadnienie SKO, łatwo zauważyć, że nie są one poparte lub są poparte w niewystarczającym stopniu dowodami naukowymi. Zwykle prezentowane opinie są powielane i przykrywane żargonem operującym interpretacją przepisów a nie zrozumieniem przyrody. Przedstawione przez M-ŚTO uwagi i fakty, powinny już na samym początku zwrócić uwagę na niedociągnięcia *Raportu OOS i Inwentaryzacji przyrodniczej*. W takiej sytuacji o ile urzędnicy sami nie potrafili odpowiednio uargumentować swoich odpowiedzi należało poprzeć wydane decyzje opiniami niezależnych ekspertów. RDOS w Kielcach powinien nakazać powtórzenie badań. **Takiego stanu rzeczy nie zmieniły przedstawiane uzupełnienia do Raportu OOS. Próby wyjaśnienia nie zastąpiły rzetelnie przeprowadzonych badań. Były raczej reakcją na zgłaszane przez M-ŚTO uwagi, których nie można było pominąć.**

Analizując podstawowe dokumenty zauważyć można również niezgodność. *Raport OOS i Inwentaryzacja przyrodnicza* oraz wydane na ich podstawie decyzje raczej minimalizują wartość przyrodniczą obszaru inwestycji i mówią o braku znaczącego wpływu planowanych prac na florę i faunę. Inaczej i jednoznacznie negatywny wpływ podkreślono w *Ekspertyzie zgodności z RDW*, przy czym tu omawianą jednostką są Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP). **Wydaje się jednak być dość oczywiste, że to tylko inne ujęcia dotyczące tego samego – biotycznej części środowiska naturalnego. Zatem ta niezgodność podważa jakość całości opracowania i czyni skargę M-ŚTO zasadną.**

Potwierdzeniem niewłaściwego podejścia do przekazanej dokumentacji dotyczącej przedmiotowej inwestycji jest sytuacja bieżąca, tj. z końca 2018 i początku 2019 roku. **Mimo toczącego się jeszcze postępowania dotyczącego Inwestycji, w wyniku innego postępowania podjęto prace w wyniku, których obniżono poziom wody co doprowadziło do ginienia zwierząt (małże, mnogi).** Okazało się, że można znaleźć inne rozwiązanie dla wykonania prac, podzielić ją na etapy co pozwolić ma na realizację inwestycji mimo wcześniej składanych zastrzeżeń. W dniu 24.05.2018 RDOS w Kielcach pismem WOO-II.4220.1.52,2018.PW.1 informuje Gminę Końskie w konkluzji końcowej „Biorąc pod uwagę powyższe przedmiotowa inwestycja nie kwalifikuje się do przedsięwzięć wymienianych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a tym samym nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach”. **Czy to nie jest nieco dziwne ? Przecież dotyczy to tego samego miejsca?** RDOS w Kielcach wydał również w dn. 29.11.2018 r. (znak: WPN.I.6401.73.2018.AD) decyzję zezwalającą wykonawcy „na niszczenie siedlisk, chwytanie, chwilowe przetrzymywanie oraz przemieszczanie (przenoszenie) z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca zwierząt będących pod ochroną ścisłą i częściową, tj.: skójką

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

gruboskorupowa (*Unio crassus*), minóg ukraiński (*Eudontomyzon mariae*), śliz pospolity (*Barbatula barbatula*), koza pospolita (*Cobitis taenia*), koza złotawa (*Sabanajewis aurata*), piskorz (*Misgurnus fossilis*), różanka (*Rhodeus amarus*), głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*), w związku z wykonywaniem prac polegających na oczyszczaniu zbiornika wodnego na działkach ewid. 73/56, 73/57, 73/58, 73/64, 73/65, 73/66 obręb Sielcia Wielka gm. Końskie”.

Ta decyzja to potwierdzenie występowania tych gatunków na tym terenie. Wcześniejsze dokumenty, a zwłaszcza *Inwentaryzacja przyrodnicza* i *Raport OOS* nie były tak w tej sprawie jednoznaczne. Wygląda to tak jakby coś próbowano zabezpieczyć nie do końca zwracając uwagę na treść poprzednich dokumentów. W Piśmie RDOŚ Kielce z dn. 13.12.2018 r. (WPN.I.070.156.2018.DG) kierowanym do M-ŚTO będącym odpowiedzią na interwencję pada również na końcu zdanie: ”Chcę, zauważyć, że zaangażowanie członków Mazowiecko-Świętokrzyskiego Towarzystwa Ornitologicznego pozwoliło w przedmiotowej sprawie podjąć działania skutkujące możliwym do wykonania zabezpieczeniem wartości środowiska przyrodniczego”. **Jak to się ma do całej sprawy, do licznych pism i opinii wyrażanych w sprawie Inwestycji od kilku lat? Zaangażowanie i fachowość M-ŚTO się nie zmieniło. Wszystkie wcześniejsze uwagi są tak samo warte zainteresowania i wnikliwego rozważenia. Opisana powyżej sytuacja dotyczy również zbiornika w Sielpi i potwierdza zasadność składanych uwag. Reakcja RDOŚ w Kielcach potwierdza ten wniosek.**

Z całości rysuje się obraz konfrontacji Inwestora i różnych podmiotów państwowych, opierający się na interpretowaniu przepisów dla osiągnięcia swojego celu z przyrodnikami broniącymi wartości przyrodniczej regionu. **Czy tak być powinno ? Inwestycję można i trzeba zrealizować ale tylko w przypadku minimalnego i bezwzględnie koniecznego poziomu ingerencji w środowisko naturalne.**

Podstawowym materiałem pozwalającym ocenić wpływ inwestycji na faunę i florę jest **właściwie wykonana inwentaryzacja przyrodnicza.** Opinię na ten temat Autor niniejszej ekspertyzy przedstawił w dokumencie z dn. 29.01.2018 roku pt. „*Opinia dotycząca dokumentacji związanej z planowaną odbudową zbiornika wodnego na rzece Czarnej Koneckiej/Malenińskiej w Sielpi*”. Na podstawie inwentaryzacji przyrodniczej wydaje się dalsze dokumenty – *Raport OOS* (w części dotyczącej przyrody ożywionej) i odpowiednie decyzje. Podstawą wykonania rzetelnej inwentaryzacji jest przyjęta metodyka. **W odpowiedziach na wątpliwości M-ŚTO pojawia się informacja, że podawanie metodyki nie jest konieczne. Być może formalnie tak to wygląda. Jak jednak ocenić wynik inwentaryzacji bez tego elementu? Na jakiej podstawie zaakceptowano inwentaryzację? Jakkolwiek analiza przedstawianych danych nie może być oderwana od tego elementu.** Standardem w tego typu opracowaniach jest szczegółowe podanie wykonywanych czynności, objęcie badaniami terenu w całym sezonie wegetacyjnym i wreszcie dokumentacja eksploracji terenu z użyciem GPS w postaci zarejestrowanych śladów tras i czasu wykonywanych badań. Zazwyczaj wynik inwentaryzacji przedstawia się również na mapach. Zaznacza się obszary

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

zajęte przez chronione siedliska przyrodnicze, a w przypadku roślin i zwierząt stanowiska (punktowo lub powierzchniowo). Do inwentaryzacji załączana jest też zwykle tabela wynikowa z podaniem współrzędnych stanowisk, dat obserwacji, liczebności wykazanych gatunków.

Poniżej przedstawiam analizę informacji zawartych w podstawowych dokumentach z bardziej szczegółowym odniesieniem się do niektórych punktów będących przedmiotem sporu.

W *Ujednoliconym raporcie o oddziaływaniu na środowisko* z dn. 25 czerwca 2018 roku określono, że obszar oddziaływania przedsięwzięcia na etapie realizacji, eksploatacji oraz ewentualnej likwidacji przedsięwzięcia obejmuje:

- teren zbiornika wodnego w Sielpi Wielkiej oraz obszar przylegający bezpośrednio do zbiornika,
- odcinki rzeki Czarnej Koneckiej/Maleniackiej powyżej i poniżej zbiornika (w tym odcinek koryta oraz działki ewidencyjne przyległe do niego objęte zjawiskiem cofki planowanego do realizacji piętrzenia w okolicy m. Małachów),
- odcinek rzeki Czarnej Koneckiej/Maleniackiej oraz Czarnej Taraski powyżej zbiornika w odcinku ujściowym do zbiornika,
- docelowy obszar składowania urobku wydobytego ze zbiornika (w części nie wykorzystanej na miejscu np. do budowy nowoprojektowanych wysp).

Tak określony obszarze planowanej inwestycji położony jest w obrębie :

- Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Dolina Czarnej” PLH 260015
- Konecko-Łopuszańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Według danych zawartych w „Inwentaryzacji przyrodniczej” taki, a nawet większy obszar został objęty inwentaryzacją przyrodniczą z podziałem na trzy obszary:

- Obszar I – inwentaryzacja flory i fauny występującej poniżej zbiornika Sielpia wzdłuż rzeki Czarnej,
- Obszar II – inwentaryzacja flory i fauny występującej na terenie zbiornika Sielpia oraz terenów przyległych wraz z ujściowymi fragmentami Czarnej Koneckiej i Czarnej Taraski,
- Obszar III – inwentaryzacja flory i fauny powyżej zbiornika Sielpia wzdłuż rzeki Czarnej.

Tak zdefiniowany obszar inwentaryzacji przyrodniczej jest dość duży, nie podano jednak łącznej powierzchni terenu objętego pracami. Ma to znaczenie, o tyle, że zespół prowadzący badania terenowe to wg *Inwentaryzacji przyrodniczej* 3 osoby: „**botanik z**

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

wykształceniem biologicznym” - odpowiedzialny za oznaczenie roślin i siedlisk przyrodniczych, „ornitolog z długoletnią praktyką terenową” – oznaczanie ptaków i „zoolog - przyrodnik również z wieloletnim doświadczeniem” - oznaczenia płazów, gadów, ssaków, ryb i owadów. Ponadto określono, że prace terenowe wykonano w przypadku badań florystycznych w dniach: 19 maja, 7 i 8 lipca 2014 oraz 2 czerwca 2015 roku – **łącznie 4 dni**. Badania ornitologiczne przeprowadzono w dniach 2 maj, 29 maj, 10 czerwiec i 7 lipiec 2014 roku oraz 2 czerwca 2015 roku – **łącznie 5 dni**. Pozostałe grupy zwierząt (bezkręgowce, płazy, gady i ssaki) badano w dniach 20 maja, 10 lipca 2014 roku oraz 10 czerwca 2015 roku – **łącznie 3 dni**.

Powyżej zestawione informacje budzą pewne wątpliwości co do prezentowanych wyników inwenturyzacji. **Prace inwenturyzacyjne, zostały wykonane w kilka dni i nie obejmowały całego sezonu występowania roślin i zwierząt** (np. nie prowadzono obserwacji zimowych dotyczących ptaków i ssaków). Zespół 3 osób nie jest w stanie opracować dokładnie takiego terenu, zwykle przy tego typu pracach na porównywalnym obszarze badania prowadzi się od marca/kwietnia do października, a liczba osób zaangażowana w zebranie danych jest znacznie większa. Oczywiście w *Raporcie OOS* wykorzystano również materiały publikowane i niepublikowane (ich rodzaje wymieniono na str. 11-12), których spis zamieszczono na str.158 – 161. Tak postępuje się w przypadku opracowywania inwenturyzacji. Należy jednak zwrócić uwagę, że większość tych prac ma **charakter historyczny** (tylko jedna pochodzi z 2014 roku), **zatem mogą być wskazówką do planowania badań ale nie mogą zastąpić rzetelnie wykonanej inwenturyzacji**. Dodatkowo większość tych opracowań to atlasy, przewodniki, które mogą służyć do ogólnej orientacji i pisania komentarzy, nie zawierają natomiast danych dotyczących analizowanego obszaru.

Nie jest jasna również fachowość wykonawców inwenturyzacji. Określono ją bardzo lakonicznie - opisy zostały przytoczone akapit wyżej. Dla zamawiającego *Inwenturyzację* referencje wykonawców były wystarczające, nie zwraca na to również uwagi RDOŚ w Kielcach. Oceniając wykonaną *Inwenturyzację* i przygotowany na jej podstawie *Raport OOS*, ma to jednak znaczenie. Lepiej byłoby znać dorobek wykonawców aby móc wyrobić sobie zdanie co do fachowości wykonanych prac.

Inwenturyzacja florystyczna skupiała się na rozpoznaniu gatunkowym oraz na określeniu siedlisk przyrodniczych. W jej wyniku stwierdzono:

- Obszar I – 117 gatunków, w tym 1 objęty ochroną częściową: Kruszyna pospolita *Frangula alnus*; brak objętych ochroną siedlisk przyrodniczych
- Obszar II – 123 gatunki – brak gatunków cennych i objętych ochroną; ok. 70 m od zbiornika stwierdzono siedlisko przyrodnicze o kodzie 7140 „Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu” oraz powyżej zbiornika w kierunku wschodnim w odległości ok. 260 m siedlisko przyrodnicze o kodzie 6230 „Bogato florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniaczkowe”

- Obszar III – 152 gatunki – brak gatunków cennych i objętych ochroną; siedlisko przyrodnicze o kodzie 91E0 „Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) w odległości ok.150 m na południe, powyżej planowanej inwestycji oraz poniżej miejsca inwestycji - ok. 100 m w kierunku zachodnim, ok. 80 m w kierunku północny-wschód i ok. 150 m na południe (wszystkie lokalizacje dotyczą działania MEW III); siedlisko przyrodnicze o kodzie 3260 „Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włośnienniczników” w odległości ok. 100 m na północ i ok. 150 m (nie określono, w którym kierunku); siedlisko przyrodnicze o kodzie 6230 „Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniaczkowe” ok. 250 m na południe – powyżej planowanej inwestycji (działanie MEW III).

Taki jest wynik inwentaryzacji przyrodniczej. Bez przeprowadzenia powtórnych badań nie można go podważyć. Wydaje się jednak, że liczby gatunków są w jakimś stopniu zaniżone, a zupełny brak gatunków cennych i chronionych, jest możliwy ale mało prawdopodobny. Nie przedstawiono szczegółowej metodyki (nie była wymagana) co utrudnia ocenę wykonanych prac. Przedstawione tabele ze spisem gatunków robią w tekście dobre wrażenie ale w zasadzie są zbędne – gdyż nie stwierdzono gatunków, dla których konieczne byłby jakieś działania minimalizujące lub kompensacyjne. Nieco zastanawiające jest różne określanie obszaru badań, np. dla Obszaru III - inwentaryzacja flory i fauny powyżej zbiornika Sielpia wzdłuż rzeki Czarnej, w tekście (str. 53-54) pojawiają się zdania: „Inwentaryzacja szaty roślinnej obejmowała przede wszystkim obszar doliny rzecznej w rejonie wsi Małachów. Prowadzono również obserwacje na terenach przyległych, w zależności od ukształtowania terenu. Jednak największą uwagę skupiono na ww. odcinku na wysokości wsi Małachów i jego bezpośrednim otoczeniu w miejscu planowanych prac”. A załączonych map wynika, że badaniami objęto odcinek rzeki do ok 500-1000 m poniżej zbiornika i odcinek odległy ok. 8,5 km w okolicy Małachowa. Nie ma danych szczegółowych z kilkukilometrowego odcinka rzeki między tymi obszarami. **Co to właściwie oznacza? Analizie poddano cały Obszar III czy tylko wybrane jego fragmenty? Czy takie podejście nie rzutuje na wyciągane wnioski ?**

Nie jest jasny powód dla, którego w Tabelach informacje o tym, który z gatunków jest cenny oparto tylko o Polską Czerwoną Księgę Roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe z 2014 roku a **nie uwzględniono pełniejszej Polskiej Czerwonej Listy Paprotników i Roślin Kwiatowych z 2016 roku (Kaźmierczakowa i in. 2016)**. Pełną ocenę zagrożeń flory Polski zawiera Czerwona Lista, Czerwona Księga ma mniejszy zakres (zawiera wybrane gatunki) i jej zadaniem jest bardziej popularyzacja problematyki związanej z zagrożeniem i ochroną roślin.

Inwentaryzacja fauny poprzedzona została informacją, że wykaz gatunków uzupełniono o informacje o statusie gatunków w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt i Czerwonej Księdze Gatunków Zagrożonych IUCN oraz ochronie gatunkowej w Polsce oraz w

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Unii Europejskiej. Nie uwzględniono, podobnie jak w przypadku roślin, podstawowego opracowania tj. **Polskiej Czerwonej Listy Zwierząt Ginących i Zagrożonych (Głowaciński 2002)**, która jest najpełniejszym opracowaniem dotyczącym zagrożeń poszczególnych grup zwierząt w Polsce. Takie podejście powoduje, że właściwa waloryzacja badanego terenu jest niepełna.

Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji przedstawiają się następująco:

- Obszar I – 53 gatunki
- Obszar II – 68 gatunków
- Obszar III – 39 gatunków

Omówienie przedstawionych wyników fauny analizowanego terenu nie jest zadaniem łatwym. Przedstawione dane są bardzo nierównocenne. O ile w przypadku analizy ornitologicznej można uznać przedstawiony skład za prawdopodobny (został częściowo uzupełniony po kolejnych uwagach M-ŚTO) to w przypadku innych grup zwierząt, a zwłaszcza bezkręgowców spis gatunków jest raczej wynikiem „wycieczki krajoznawczej” niż przeprowadzonych badań. Jeśli założeniem wykonawców było przedstawienie składu gatunkowego tej grupy zwierząt, to efekt powinien prezentować listy co najmniej kilkuset gatunków na każdym z analizowanych obszarów. Przedstawiony zestaw jest wypełnieniem tej części raportu, a nie rzetelną informacją. Dla przykładu w Obszarze pierwszym, z błonkówek (Hymenoptera) odnotowano tylko pszczołę miodną *Apis mellifera*, a z chrząszczy (Coleoptera) biedronkę siedmiokropkę *Coccinella septempunctata*. Tak jest również dla innych grup. W przypadku motyli i ważek jest podanych o kilka gatunków więcej. Dla Obszaru II (zbiornik Sielpia – siedlisko wodne) – rozpoznano przykładowo jeden gatunek chrząszcza – pływak żółtobrzeżek *Dytiscus marginalis*, trzy gatunki ślimaków wodnych (błotniarka stawowa *Lymnaea stagnalis*, zatoczek rogowy – *Planorbis corneus*, rozdętka pospolita *Physa fontinalis*). W Obszarze III z błonkówek tylko pszczoła miodna *Apis mellifera* i żadnego gatunku chrząszcza. **Wystarczą te przykładowe informacje, żeby stwierdzić, że inwentaryzacja została wykonana niedbale, źle metodycznie i nie do końca wiadomo po co?** Powinna ona przede wszystkim dotyczyć grup, w których występują gatunki cenne. Na liście znajdujemy takie „niezwykłości faunistyczne” jak komar pospolity *Culex pipens*. W zestawieniu pojawiły się gatunki chronione takie jak: trzmiel kamiennik *Bombus lapidarius*, trzmiel ogrodowy *Bombus hortorum*, trzmiel ziemny *Bombus terrestris* (ochrona częściowa – obserwacja kilku osobników), trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia* (ochrona ścisła, Natura 2000) – szacowana liczebność 15 osobników, nie na podstawie obserwacji, a danych z WZS, przeplatka aurinia *Euphydra aurinia* (ochrona ścisła, Natura 2000) – 1 os wg WZS, czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar* (ochrona ścisła, Natura 2000) – 4 os wg WZS. Wynika z tego, że gatunków tych nie obserwowano. Rzeczywistość jest jednak inna. W okresie objętym badaniami występowały one na tym obszarze i występują tam nadal (dane własne autora ekspertyzy). Badania powinny dotyczyć właśnie tych gatunków i nie ograniczać się jedynie do

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

ich stwierdzenia ale również do określenia ich statusu (FV – stan właściwy, VU – stan niezadowolający, UV – stan zły) wg przewodników metodycznych GIOŚ w Warszawie (cytując autorzy te opracowania w *Raporcie OOS*). **Wydaje się, że na to uchybienie powinien zwrócić uwagę RDOS w Kielcach.**

Nie odniesiono się poza wskazaniem na fakt, do występowania (za Fijewskim 2013) na analizowanym terenie ważki iglicy małej *Nehalennia speciosa*. Stanowisko to jest nadal czynne. Kłopot w tym, że obserwacja tego gatunku nie jest rzeczą prostą i bez doświadczenia w badaniach odonatologicznych, łatwo ją pominąć w terenie. Ciekawe jest to, że zgodne z zapisami rozporządzenia o ochronie gatunkowej zwierząt została wyznaczona 100 m strefa ochronna. Na to Autorzy *Inwentaryzacji* i *Raportu OOS* powinni zwrócić szczególną uwagę. Co prawda strefa ochronna nie wchodzi w granice inwestycji ale leży tuż obok.

Nie wykazano również, ani nie wspomniano o występujących na tym terenie innych gatunkach objętych ochroną bezkręgowców związanych ze środowiskiem wodnym, a mianowicie: zalotką większą *Leucorrhinia pectoralis* (ochrona ścisła, Natura 2000), szczeżują wielką (*Anodonta cygnea*) (ochrona ścisła) i skójką gruboskorupową *Unio crassus* (ochrona ścisła, Natura 2000).

W ocenie Autora ekspertyzy, takie opracowanie inwentaryzacji obszaru inwestycji dyskwalifikuje wykonaną inwentaryzację i użycie jej jako podstawy do opracowania Raportu OOS.

W inwentaryzacji nie ma również żadnego odniesienia do występowania, różnorodności, cennych gatunków z tak istotnych dla funkcjonowania wód biejących grup bezkręgowców jak jętki (Ephemeroptera), widelnice (Plecoptera), chruściki (Trichoptera). Występują na tym terenie licznie i stanowią różnorodne i cenne zespoły hydrofauny. Przykładowo rzeka Czarna jest siedliskiem występowania zagrożonego gatunku widelnicy *Isoptena setticornis*. Te informacje można znaleźć w starszej i nowszej literaturze, np. Jażdżewska (1975, 1979), Kitell (1974, 1980), Nijboer i in. (2006)

Może na koniec części ekspertyzy poświęconej bezkręgowcom – ciekawostka entomologiczna. Autorzy wymieniają jeden gatunek nartnika: nartnik duży (zajmuję się tą grupą zwierząt 25 lat, a taką nazwę polską widzę chyba po raz pierwszy) *Gerris lacustris*, ale nie o nazwę chodzi. Gatunek (jeden z najpospolitszych nartników w Polsce) ten został przedstawiony na fotografii 31 (str.109). Kłopot w tym, że na fotografii nawet takiej jakości widać, że mamy do czynienia z reofilnym nartnikiem *Aquarius najas* (2 samce i 1 samica). Taka to identyfikacja z tzw. „popatrzenia” – *Gerris lacustris* od innych podobnych gatunków, rozróżnia się po odłowieniu i z użyciem sprzętu optycznego.

Podobne wątpliwości budzi także inwentaryzacja w zakresie herpetofauny, a zwłaszcza płazów. Na tak dużym obszarze, w dużej części związanym z wodą wykazano: żabę trawną *Rana temporaria* (Obszar I i Obszar II). Na analizowanym Obszarze III ciągnącym się wzdłuż rzeki i ją obejmującym płazów nie wykazano. Taki wynik nie wymaga nawet komentarza i powinien być ze strony RDOS w Kielcach **podstawą odrzucenia dokumentacji.**

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Inaczej opracowana jest ichtiofauna. Z tekstu wynika, że podstawą inwentaryzacji nie były badania, a jedynie przegląd literatury. Ciekawe, bo wykorzystane prace pochodzą z roku 1988, 1989, 1995, 2001 i 2007. **Informacje zawarte w tych opracowaniach są ciekawe i ważne, ale jak się mają do stanu na rok 2014-2015? Co tak naprawdę wiadomo?** Obszar I – stwierdzono różankę, śliza i minoga ukraińskiego (ochrona częściowa) – ale poza tym faktem nic nie wiadomo o obecnym rozmieszczeniu tych gatunków, stanie populacji, perspektywach. Obszar II – zbiornik Sielpia, czyli duży obiekt wodny, poddany w planach znaczącym zmianom. Inwentaryzacja oparta o analizę literatury z roku 2001 i 2007. I co ciekawe była wykonana praca w okresie inwentaryzacji. Na str. 96 mamy zapis „Podczas wizji terenowych znaleziono pojedynczy martwy okaz sumika karłowatego znajdujący się w przybrzeżnej roślinności, natomiast przy tamie zbiornika zaobserwowano zgrupowanie ok. 50 os. płoci”. **Tą metodą – czyli przez obserwację opracowano ichtiofaunę zbiornika w Sielpi.** Trochę odbiega to od metod stosowanych w badaniach ichtiofauny. Wniosek – str.96-97 – „Reasumując w zbiorniku potencjalnie mogą występować trzy gatunki objęte ochroną częściową w myśl Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 06.10.2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348) – różanka, koza i minóg ukraiński”. Na podstawie opracowania z 2007 roku podano również, dla Czarnej Tarski objęte ochroną – śliza, minoga strumieniowego, różankę i minoga ukraińskiego. **Na dzień dzisiejszy to jest stan sprzed 12 lat !!** Da Obszaru III – opracowanie ichtiofauny wygląda podobnie. Podstawą są dane literaturowe z 2007 roku oraz dane RDOS Kielce (bez określenia daty pochodzenia). Na ich podstawie wykazano gatunki objęte ochroną: głowacza białopłetwego, różankę, piskorza, kozę i minoga ukraińskiego. Do tego mamy zapis „Inwentaryzacja przyrodnicza potwierdziła obecność dwóch ww. gatunków – głowacza białopłetwego i kozy” (str.115). Jednak na str.100 Autorzy piszą „..potwierdzono występowanie co najmniej trzech gatunków chronionych częściowo – głowacza białopłetwego, kozy i minoga ukraińskiego”. **To co tak naprawdę stwierdzono? Gdzie są jakieś dane populacyjne? Jak na takiej podstawie wyciągnąć wnioski?** RDOŚ w Kielcach się do tych wątpliwości nie odniósł. Wskazał jedynie, że w świetle przepisów nie ma potrzeby podawać metodyki. **Może powinien odnieść się do tego czy potrzebne było wykonanie badań? Tych, na podstawie tego co mamy zapisane w inwentaryzacji po prostu nie było.**

Podobne uwagi można mnożyć, także w przypadku części inwentaryzacji dotyczącej ssaków i ptaków. Przedstawione informacje to mieszanka pobieżnych obserwacji i danych literaturowych. **Przedstawione dane nie odzwierciedlają sytuacji rzeczywistej.**

Inwentaryzację przyrodniczą objęte zostało także miejsce składowania odpadów zlokalizowane na działce nr ewid. 580/1 obręb nr 260503_5.0003 Bedlenko gmina Końskie. Wynik inwentaryzacji podobny jest do opisanego powyżej wyniku dotyczącego Obszaru I, Obszaru II i Obszaru III. Nie wynika z niego, że przeprowadzono jakieś konkretne badania. Nie wykazano płazów, nie ma bezkręgowców. Jest za to ok. 5ha siedlisk wodnych. Urobek ma być co prawda składowany w pewnym od nich oddaleniu i to jak rozumiem, wyklucza potrzebę

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

przeprowadzenia badań. Być może jest tak jak piszą Autorzy, że składowanie urobku nie będzie miało wpływu na stan tych zbiorników. **Tylko czy to zwalnia od ich zbadania ? Siedliska tego typu są bardzo często siedliskiem ciekawych i rzadkich owadów związanych z wodą – szczególnie ważek i chrząszczy.** Nie podano również jak ten teren zostanie zabezpieczony. Autorzy piszą, że składowisko nie będzie miało kontaktu z wodami powierzchniowymi i podziemnymi – nie piszą natomiast jak będzie wyglądało zabezpieczenie. Intensywne opady wystarczą, żeby ta sytuacja wyglądała inaczej, zarówno w wyniku spływu powierzchniowego jak i wsiąkania wód opadowych.

Drugim miejscem składowania osadów są działki 73/53 i 73/72 w obrębie Sielpia Wielka. Znajdują się one w granicach obszaru Natura 2000. Miejsce to położone jest w pobliżu stanowiska iglicy małej. W wydanej Decyzji środowiskowej wskazuje się, że osady wydobywane z dna zbiornika nie będą wykazywały stężeń zanieczyszczeń przekraczających tło geochemiczne. Tak pokazują badania. **Zastanawiające jest jednak czy nie można wybrać na skład osadów innego miejsca? Nie może być ona zlokalizowane poza obszarem Natura 2000? Tak byłoby bezpieczniej.** W odpowiedzi na uwagi M-ŚTO stwierdzono, że na ww. działkach nie ma według dokumentacji siedlisk i gatunków będących przedmiotami ochrony. **Tu znowu pozostaje do wyjaśnienia kwestia Inwentaryzacji, na ile dokładnie była ona w tym miejscu przeprowadzona?** Nawet jeśli twierdzenie jest prawdziwe i nie ma tam przedmiotów ochrony to jeszcze nie oznacza, że można na tych działkach składować osady. Obszar Natura 2000, to pewna powierzchnia, na której mamy nagromadzenie siedlisk i gatunków podlegających ochronie. Nie oznacza to, że występują one w każdym miejscu w obrębie wyznaczonego obszaru. **Cześć terenu w obrębie granic Natura 2000 spełnia rolę buforową – zabezpieczającą.** Tak jest i w tym przypadku – stanowisko iglicy małej wraz z 100 metrową strefą ochronną nie istnieje bez związku z otaczającym obszarem. Jest z nim związane. Ingerencja w otoczenie może przynieść zmiany, których nikt nie potrafi przewidzieć. **Z tego powodu nie powinno prowadzić się w takich miejscach działań niosących za sobą ryzyko.**

W punkcie 8 *Inwentaryzacji* przedstawiono analizę oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 „Dolina Czarnej” i przedmioty jej ochrony. Wykonując ocenę odniesiono się do planu zadań ochronnych (PZO) omawianego obszaru i do zagrożeń wymienionych w PZO. Wymienione zagrożenia dotyczą całego obszaru a nie miejsca inwestycji i charakteru planowanych prac, a do takich również albo głównie należało je odnieść.

Elementami ocenianymi były:

SIEDLIKA:

- Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, kod 2330 – poza bezpośrednim oddziaływaniem inwestycji, poza powierzchnią 0.206 ha w strefie cofki zbiornika – brak zagrożenia negatywnego oddziaływania. Ocena właściwa – można zwrócić uwagę, że zmiana warunków hydrologicznych

(cofka) będzie miała wpływ na poziom wód gruntowych, co może przyczynić się do zmiany składu gatunkowego siedliska.

- Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami *Nympheion*, *Potmion*, kod 3150 – w obrębie inwestycji ok. 60 m² i ok 0,5 ha – odpowiednio obszar I i II oraz rzeka Czarna poniżej inwestycji. Komentarz nie do końca nakierowany na zachowanie siedliska, a odnosi się raczej do występowania grążela żółtego *Nuphar lutea*. **Autorzy nie wykazują, że potencjalnie możliwym oddziaływaniem są wahania poziomu wody, odsłanianie dna, przesuszanie kłaczy, niszczenie mechaniczne kłaczy grążela. W Inwentaryzacji nie uwzględniono starorzecza, położonego na prawym brzegu Czarnej Koneckiej/Malenięckiej ok. 100 m od ujścia do zbiornika. Starorzecze ma zostać zlikwidowane w wyniku planowanego powiększenia zbiornika. Ma ono charakter naturalny i reprezentuje siedlisko: Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami *Nympheion*, *Potmion*, kod 3150. **W Inwentaryzacji nie ma o nim mowy.****
- Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włośnienniczka *Ranunculion fluitantis*, kod 3260 – stwierdzone w 11 punktach, w obrębie lub blisko strefy oddziaływania przedsięwzięcia. Oddziaływanie w obszarze III przedsięwzięcia – zachowanie siedliska ma zapewnić utrzymanie zacienienia. **Ważniejsze jest chyba jednak zmiana stosunków wodnych, a tym samym siedliska gatunku, na które zareaguje negatywnie. Dojdzie do zaniku płatów tego siedliska.**
- Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*), kod 4030 – brak w strefie oddziaływania przedsięwzięcia
- Górskie i niżowe murawy bliźniaczkowe, kod 6230 – brak w strefie oddziaływania przedsięwzięcia. W rzeczywistości **płat siedliska znajdują się na działkach sąsiadujących z rzeką w strefie cofki planowanego jazu w Małachowie.**
- Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), kod 6410 – brak w strefie oddziaływania przedsięwzięcia
- Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), kod 6510 – brak w strefie oddziaływania przedsięwzięcia, przy czym płat siedliska występuje ok. 70 m od zadania w Obszarze III. **Nie odniesiono się, że zmiana stosunków wodnych może wpłynąć na przekształcenie składu gatunkowego** – co jest potencjalnym zagrożeniem wg WZS
- Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuzerio-Caricetea*), kod 7140 – brak w strefie oddziaływania przedsięwzięcia. Zaznaczyć należy, że jest to miejsce występowania iglicy małej *Nehalennia speciosa*. W omówieniu na str. 149-150 zaproponowano

zabezpieczanie siedliska – to czy skuteczne pozostaje w sferze przypuszczeń. Przypomnieć należy jednak, że powinna być tu uwzględniona 100 m strefa ochronna i oddziaływanie w tym kontekście może być inne i przynieść negatywne efekty dla siedliska i w konsekwencji dla iglicy. **W bezpośrednim sąsiedztwie tego stanowiska zaplanowano skład osadów wydobywanych podczas prac inwestycyjnych !!**

- Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością *Rhynchosporion*, kod 7150 - brak w strefie oddziaływania przedsięwzięcia
- Kwaśnie buczyny (*Luzulo-Fagenion*), kod 9110 - brak w strefie oddziaływania przedsięwzięcia
- Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, kod 91E0 – płaty siedliska występują w pobliżu obszaru inwestycji – ok. 100 m poniżej miejsca realizacji zadania jaz – MEW III w km 55+730 rzeki) oraz wzdłuż rzeki Czarnej. Uznano, że nie ma kolizji z realizacją inwestycji opierając się jednak tylko na zagrożeniach wskazanych w PZO. Inwentaryzacja nie przyniosła informacji o stanie płatów siedliska, nie oceniono ich naturalności. Siedliska tego typu związane są wyraźnie z poziomem wód gruntowych. **Należałoby udowodnić tezę, że zmiany stosunków hydrologicznych nie będą miały wpływu na obecny stan siedliska.** Zapis jest lakoniczny i nie odnosi się do sytuacji rzeczywistej.
- Wyżynny jodłowy bór mieszany (*Albietetum polonicum*), kod 91P0 - brak w strefie oddziaływania przedsięwzięcia
- Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*), kod 91T0 - brak w strefie oddziaływania przedsięwzięcia

ZWIERZĘTA

- Mopek (*Barbastella barbastellus*) - niejasne czy gatunek ten został wykazany podczas inwentaryzacji czy podano go tylko na podstawie WZS w odległości 350 m na północ oraz ok. 630 m na południowy-zachód od strefy oddziaływania przedsięwzięcia. **Tekst wskazuje, że nie przeprowadzono badań hiropterologicznych, a wyciągane wnioski nie mają podstaw.**
- Kumak nizinny (*Bombina bombina*) – brak w strefie oddziaływania przedsięwzięcia. Autorzy powołując się na PZO wskazują na konieczność dalszych prac poszukiwawczych – warto sprawdzić strefę ujściową Czarnej i miejsce planowanego składowania odpadów. **Nie wykonano dalszych badań. Kumak nizinny występuje na tym terenie. M-ŚTO informowało o występowaniu tego gatunku w starorzeczu, które ma zostać zlikwidowane**

w wyniku powiększenia zbiornika. Informacje zostały przekazane wykonawcy Raportu OOŚ i RDOŚ w Kielcach.

- Bóbr europejski (*Castor fiber*) - występuje w strefie oddziaływania przedsięwzięcia. Nie zidentyfikowano zagrożeń związanych z realizacją inwestycji. Autorzy powołując się na PZO wskazują na konieczność dalszych prac poszukiwawczych – warto sprawdzić cały teren pod kątem występowania nor bobrów (nie muszą w tego typu terenie budować typowych żeremi). Wahania poziomu wody, zwłaszcza w okresie rozrodu mogą być niebezpieczne dla tego gatunku.
- Wydra (*Lutra lutra*) - występuje w strefie oddziaływania przedsięwzięcia. Nie zidentyfikowano zagrożeń związanych z realizacją inwestycji. **Mimo wykazania gatunku, nie przeprowadzono szczegółowych danych pozwalających określić wielkość populacji.** Ocena zagrożeń ma charakter ogólny.
- Czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*) – nie występuje w strefie oddziaływania przedsięwzięcia, taka jest ocena Autorów. Rzeczywistość jest nieco inna, **gatunek ten występuje w strefie oddziaływania inwestycji** – dane autora ekspertyzy. Przedstawiona ocena zagrożeń właściwa – tego typu inwestycja nie powinna wpływać na ten gatunek motyla.
- Modraszek telejus (*Phengris teleius*) - nie występuje w strefie oddziaływania przedsięwzięcia.
- Nocek duży (*Myotis myotis*) - „nie występuje w strefie oddziaływania przedsięwzięcia” Co prawda Autorzy piszą, że „na podstawie inwentaryzacji przyrodniczej wykonanej przez autorów”, jednak na samym początku opracowania nie podają metod związanych z gromadzeniem danych na temat nietoperzy. Inwentaryzacja chiropterologiczna nie była wykonywana. **Informacje na temat występowania tego gatunku w Sielpi Wielkiej – budynek Muzeum,** można znaleźć w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego z dn. 19 stycznia 2015 r. (poz. 257). Nietoperze żerują nad pobliskim zbiornikiem i rzeką. Trudno przewidzieć jak wpłynie na nie inwestycja.
- Trzepla zielona (*Ophiogomphus cecilia*) – Podany wyłącznie na podstawie danych literaturowych. Uznano, że nie ma zagrożeń. Trzepla występuje na tym terenie, spotkać można ją wzdłuż całego biegu Czarnej (dane własne autora ekspertyzy). A pojawiająca się opinia, że należy do gatunków mobilnych, z łatwością zmieniających miejsce występowania – jest prawdziwa jeśli chodzi o postaci dorosłe. Nie uwzględniono larw rozwijających się w odsadach dennych cieków – zwykle przez 2 lub 3 lata. Larwy tego gatunku są reobiontami rozwijającymi się wyłącznie w rzekach

o określonej charakterystyce. Czarna Konecka/Maleniecka mieści się w zakresie optimum tego gatunku. **Kolejne podpiętrzenie, zmieniające jej lotyczny charakter wpłynie niekorzystnie na ten gatunek.**

- Skójka gruboskorupowa (*Unio crassus*) – „nie występuje w strefie oddziaływania przedsięwzięcia” - tak jest zdaniem Autorów inwentaryzacji. Uwzględniono ten gatunek na podstawie danych literaturowych. Według innych danych i obserwacji występuje na omawianym odcinku Czarnej, np. Abraszewska-Kowalczyk A. (2002). **Jest gatunkiem wrażliwym, na różne czynniki – głównie na zmianę warunków hydrologicznych oraz na zmiany w zespołach ryb, z którymi związana jest biologią rozrodu. Charakter prowadzonych prac wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo wyginięcia gatunku**
- Koza (*Cobitis taenia*) - występuje w strefie oddziaływania przedsięwzięcia. Nie przeprowadzono jednak szczegółowych badań pozwalających na określenie stanu populacji. Autorzy powołują się na zapisy PZO i proponują działania minimalizacyjne, jednak przy braku szczegółowych analiz ichtologicznych nie można przewidzieć ich skuteczności. **Nie przeanalizowano jak mogą wpłynąć zmiany wywołane podpiętrzeniem i efektem cofki na dostępność siedlisk i termikę wód mającą znacznie dla rozrodu.**
- Piskorz (*Misgurnus fossilis*) - występuje w strefie oddziaływania przedsięwzięcia. Informacje zawarte w *Inwentaryzacji* i zastrzeżenia zbieżne z podanymi w przypadku kozy (powyżej). **W wyniku likwidacji starorzecza co związane jest z powiększeniem zbiornika, zostaną zniszczone znane stanowiska tego gatunku.**
- Głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*) - występuje w strefie oddziaływania przedsięwzięcia. **Budowa jazu piętrzącego na wysokości Małachowa (km 55+730) spowoduje wyginięcie tego gatunku.** Jasną i jednoznaczną opinię na ten temat przedstawiono w opinii ichtiologa (Góralczyk A. Opinia z dn. 10.01.2018)
- Różanka (*Rhodeus serceus amarus*) - występuje w strefie oddziaływania przedsięwzięcia. **Nie prowadzono badań nad tym gatunkiem pozwalających określić stan populacji.** Nie badano również dokładnie stanu populacji mały z rodziny Unionidae, z którymi różanka związana jest w swoim cyklu życiowym. **W wyniku likwidacji starorzecza co związane jest z powiększeniem zbiornika, zostaną zniszczone znane stanowiska tego gatunku. Ocena wpływu inwestycji na ten gatunek jest pobieżna.**
- Minogi czarnomorskie (*Eudomyzon* sp.)) - występuje w strefie oddziaływania przedsięwzięcia. Informacje zawarte w *Inwentaryzacji* i

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

zastrzeżenia zbieżne z podanymi w przypadkukozy i piskorza (powyżej). Autorzy zwracają uwagę na znacznie jaką ma temperatura w okresie tarłowym – wskazują, że w tym okresie nie powinny być prowadzone prace (połowa kwietnia – połowa maja). Wskazują również jako czynnik pozwalający na utrzymanie populacji zachowanie ciągłości rzeki. Należy tutaj zwrócić uwagę, że podpiętrzanie i zjawisko cofki powodują zmianę warunków siedliskowych, które mogą stać się istotną barierą ograniczającą wędrówki.

Podsumowując, analiza zagrożeń dla elementów wyróżnianych w obszarze Natura 2000 „Dolina Czarnej” opiera się w dużej mierze nie na wynikach Inwentaryzacji a na danych zaczerpniętych z różnych źródeł. Dane te po pierwsze prezentują stan wiedzy sprzed Inwentaryzacji i dotyczą całego obszaru, a nie miejsca, które będzie objęte oddziaływaniem inwestycji. Przeanalizowano zagrożenia przyjęte jako istotne czy potencjalne w całym obszarze. Nie przeanalizowano natomiast dostatecznie wpływu konkretnych planowanych prac na obszarze objęty inwentaryzacją, a będącym częścią obszaru Natura 2000. Całość jest mieszanką różnych informacji, złożonych w całość. Niestety nie opisują one stanu rzeczywistego, tylko sytuacje potencjalne. W wielu miejscach Autorzy tak właśnie piszą, wskazując również na to, że potrzebne są badania albo część analiz będzie zadaniem nadzoru przyrodniczego. **Jak na tej podstawie RDOS w Kielcach wydać pozytywną decyzję trudno powiedzieć.** Być może uznano, że przedstawione informacje spełniają wymogi formalne, ale jak się mają do rzeczywistych warunków przyrodniczych - nie wiadomo. Przyjęto *Inwentaryzację* jako pełną i wykonaną właściwie. Nie poddając jej procedurze recenzji zewnętrznej.

W *Ujednoliconym raporcie oddziaływania na środowisko* z 25 czerwca 2018 roku na str. 103 pada informacja „W niniejszym opracowaniu zawarto jedynie skrócony opis najbardziej istotnych oddziaływań na florę, siedliska przyrodnicze, faunę i mykobiotę, jakie wiązać się będą z eksploatacją przedmiotowego przedsięwzięcia. Szczegółowy opis na elementy ożywione środowiska przyrodniczego przedstawiono w Inwentaryzacji przyrodniczej, stanowiącej integralną część niniejszego raportu oddziaływania na środowisk (zał. 10)”. Nie ma w takiej sytuacji potrzeby ponownego omawiania różnego typu zastrzeżeń do *Raportu OOŚ*. Uwagi zostały przedstawione w części ekspertyzy omawiającej *Inwentaryzację przyrodniczą* (powyżej).

W dokumencie z dn. 15.12.2016 pt. *Ekspertyza dotycząca zgodności z zapisami RDW przedstawiono analizę zgodności przedsięwzięcia z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej*. Konkluzja zamieszczona na końcu opracowania stwierdza (str.39) „W związku z tym mimo prawdopodobieństwa istnienia oddziaływania zagrażającego celom środowiskowym dla

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

JCWP na których będzie prowadzona inwestycja, daje możliwość jej realizacji”. Z całego tego dokumentu wynika, że zmiany w środowisku wodnym nastąpią i będą miały bezpośredni wpływ na florę i faunę tego terenu. Ciekawe, że w innych dokumentach (*Inwentaryzacja przyrodnicza, Raport OOS*) wymieniane w *Ekspertyzie zgodności z zapisami RDW* ustalenia są raczej pomijane i zastępowane twierdzeniami, że takiego wpływu nie będzie lub będzie minimalny. Omówione zmiany dla JCWP Czarna Maleniecka od Krasnej do wypływu ze Zb. Sielpia o kodzie PLRW20009254451 są następujące (nie uwzględniono etapu likwidacji – ponieważ we wszystkich przypadkach jest on taki sam jak zmiany na etapie realizacji):

MAKROFITY:

- Etap realizacji – „wszystkie przedstawione powyżej działania inwestycyjne w czasie ich realizacji będą działały negatywnie na makrofity” – **w Inwentaryzacji przyrodniczej ten wątek został pominięty**. Znajduje się tu również ciekawy zapis „...czyli bazą siedliskową dla organizmów zwierzęcych, które przystosować się będą musiały do zmienionych warunków”. **Nie będą „musiały” – warunki się zmieniają, co spowoduje zmianę struktury fauny – tak to wygląda w rzeczywistości**. W jakim kierunku – nie wiadomo.
- Etap eksploatacji - Autorzy piszą, że zmiany nie będą generowały podwyższenia stężenia biogenów, głównie N i P. **Skąd taka pewność?** Naruszenie osadów dennych, usuwanie roślinności na długi czas może przynieść zmiany nieprzewidywalne. Ten czynnik nie jest również poruszany w *Inwentaryzacji przyrodniczej*. Znajdujemy tu też pewne nieporozumienie. Na str.7 mamy informację : „...do zmian w składzie gatunkowym oraz ilościowym fitoplanktonu, fitobentosu oraz makrofitów służących do identyfikacji potencjału ekologicznego wód”. **Te formacje ekologiczne niczemu nie „służą” są elementem przyrody, rządzącej się swoimi prawami**.

FITOPLANKTON

- Etap realizacji – oddziaływanie negatywne. Jakie przyniesie skutki nie jest jasne. Według Autorów stwierdzenie „Oddziaływanie to będzie miało charakter lokalny, krótkotrwały i ustanie po zakończeniu etapu realizacji inwestycji” **zamyka sprawę**. Może warto zauważyć, że fitoplankton jest podstawą funkcjonowania ekosystemów wodnych, jego skład ma zasadnicze znaczenie dla innych heterotroficznych komponentów. **W wyniku planowanych prac – osuszenie zbiornika, obecnie występujący fitoplankton zostanie zniszczony**. Po wykonaniu inwestycji i napełnieniu wodą zbiornika nastąpi rozwój fitoplanktonu jako formacji. Inny będzie jednak jego skład gatunkowy i inne stosunki ilościowe w obrębie tej formacji ekologicznej. Będzie to miało wpływ na inne komponenty biologiczne ekosystemu. **Zmianie ulegną zależności pokarmowe. Dla części gatunków odżywiających się**

fitoplanktonem baza pokarmowa może zaniknąć lub zostać znacznie ograniczona.

- Etap eksploatacji – odbudowa jazu w pobliżu wsi Małachów „przyczyni się do spowolnienia nurtu wody na odcinku objętym cofką, a to kolei wpłynie na poprawę warunków bytowania fitoplanktonu, który preferuje wolno płynące wody i zasiedla je obficie”. **To nie prawda - nastąpi zmiana charakteru fitoplanktonu, zespołu typowego dla siedlisk reofilnych na zespół typowy dla siedlisk stagnujących.** W tym miejscu wyraźnie podano w odróżnieniu od *Inwentaryzacji* i *Raportu OOS* – jakie następstwa w siedlisku wywoła budowa jazu w Małachowie. Być może będą dobre warunki dla rozwoju fitoplanktonu, ale jego skład gatunkowy będzie inny niż obecnie występujący. Będzie miało to wyraźny wpływ na inne hydrobionty. **Nastąpią zmiany w sieci troficznej.** Baza pokarmowa dla gatunków odżywiających się fitoplanktonem zostanie ograniczona i zmieniona. **Może to wywołać efekt negatywny na wyższych poziomach troficznych – zmiana struktury ichtiofuny.**

FITOBENTOS

- Etap realizacji - tu można jedynie potwierdzić – planowane prace doprowadzą do zniszczenia obecnie funkcjonującego zespołu
- Etap eksploatacji – twierdzenie Autorów jest niejednoznaczne, owszem nastąpi szybkie odtworzenie zespołów fitobentosu. Jaki będą one miały charakter nie wiadomo. Według Autorów dojdzie do szybkiego odtworzenia zespołów organizmów fitobentosowych. **Nie ma natomiast próby wyjaśnienia na ile one będą podobne do obecnie funkcjonujących.**

ICHTIOFAUNA

- Etap realizacji – podano, że nastąpi negatywny wpływ. Pada również informacja jaki on będzie miał charakter „czasowe opróżnienie zbiornika Sielpia, zmętnienie dennych warstw rzeki oraz praca maszyn oraz obecność pracowników zatrudnionych przy realizacji działań inwestycyjnych”. **Dlaczego w innych opracowaniach nie o tym mowy?** Stwierdzono również „Oddziaływanie będzie miało charakter krótkotrwały i odwracalny”. **Tak w zbiorniku ponownie pojawi się woda. W międzyczasie elementy biologiczne ulegną zniszczeniu, a ich otworzenie przynajmniej w pierwotnej postaci jest wątpliwe.**
- Etap eksploatacji – inwestycja zakłada powstania nowej przegrody (jaz w Małachowie). Autorzy wskazują, że nastąpi zmiana charakteru rzeki i powstałe warunki nie będą sprzyjały występowaniu ryb reofilnych. Sformułowania te potraktowane są delikatnie przez użycie słów „mogą przyczynić się”. Wszystko

wskazuje jednak na to, że zaplanowane działania po prostu wyeliminują gatunki reofilne, w tym gatunki objęte ochroną. Bariera ma być wyposażona w przepławkę. Być może będzie ona skuteczna ale już dla innych gatunków niż wymienione powyżej. Zachowanie drożności rzeki jest tylko pozorne, strefa cofki jest równie istotną barierą dla gatunków reofilnych jak zabudowa hydrotechniczna. Prawdą jest również twierdzenie, że odmulenie i rozbudowa zbiornika w Sielpi stworzy nowe siedliska dla ichtiofauny. Jednak dla innych gatunków niż te, które obecnie tam występują i są objęte ochroną (w kontekście RDW – gatunki priorytetowe dla Natura 2000).

MAKROBEZKRĘGOWCE

- Etap realizacji – wszystkie działania inwestycyjne będą oddziaływały negatywnie na makrobezkręgowce, w tym na gatunki objęte ochroną. Zagrożeniami będą jak podają Autorzy: czasowe opróżnienie zbiornika Sielpia, straty w populacji wynikające z wydobycia części osobników wraz z namułami, zmętnienie dennych warstw rzeki. Okazuje się, że mowa jest o tych czynnikach w tym dokumencie. **W Inwentaryzacji i Raporcie OOS raczej się o tym nie wspomina.** Podano również, że po realizacji inwestycji nastąpi szybkie przywrócenie aktualnie !!! panujących warunków bytowania. **Tak dalej będzie dno i woda. Nie będą to jednak warunki takie jak obecnie. I w przypadku niektórych gatunków taka zmiana może wpływać negatywnie na ich populację.** Czasowe odsłonięcie dna powoduje zwiększoną presję drapieżników. Przykładowo w takich warunkach żerujące czaple siwe potrafią praktycznie **doprowadzić do zaniku ryb, minogów i dużych bezkręgowców wodnych.**
- Etap eksploatacji - zakłada się, że działania inwestycyjne nie przyczynią się do wycofania któregoś z gatunków makrobezkręgowców. **Skąd to wiadomo?** Przecież nikt nie przeprowadził badań bentosu, żadnego z obiektów objętych inwestycją. Powstałe obiekty nie będą generować zanieczyszczeń – głównego czynnika wpływającego na obecność i rozwój populacji makrobezkręgowców bentosowych. **Tak zakończono sprawę ingerencji w charakter bentosu. Nie jest żadną wiedzą tajemną, że na to czy bentos jest obecny i jaki on jest ma wpływ znacznie więcej czynników niż zanieczyszczenia. Brak takiej analizy.**

Podobne uwagi można przedstawić dla kolejnych analizowanych w *Raporcie zgodności z RDW*, tj. JCWP Czarna Maleniecka od Zbiornika Sielpia do Plebanki o kodzie PLRW20009254459, JCWP Czarna Taraska o kodzie PLRW20006254449 i JCWP Wąglanka od Źródeł do zb. Wąglanka-Miedzna o kodzie PLRW 200062548439.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Generalna konkluzja dokumentu *Raport o zgodności z RDW* jest następująca: „W związku z tym mimo prawdopodobieństwa zaistnienia oddziaływania zagrażającego celom środowiskowym dla JCWP na których będzie prowadzona inwestycja daje możliwość jej realizacji”. **Autorzy tego opracowania wskazali jasno, że negatywne oddziaływania nastąpią, nie ma tutaj mowy o żadnym prawdopodobieństwie, tak będzie.** Cele zgodne z RDW to osiągnięcie właściwego stanu ekologicznego. Stan ekologiczny to jednak nie jakiś oderwany od przyrody byt – to poza czynnikami abiotycznymi także flora i fauna, w tym gatunki objęte ochroną prawną w Polsce i Unii Europejskiej.

Wydaje się, że jakość wykonania *Inwentaryzacji przyrodniczej* jest wystarczającym powodem dla odrzucenia dalszej dokumentacji. W zakresie elementów biotycznych wyciągane wnioski konstruowane są na niewłaściwie zebranych informacjach. Poniżej odniesiono się jeszcze do kilku spraw.

Pierwszą sprawą - zwraca na nią uwagę M-ŚTO - na którą znajdujemy odpowiedź w decyzji SKO jest sprawa budowa drogi dojazdowej do progumowiskowego. Okazuje się, że na drodze wskazanej przez Towarzystwo i w jej bezpośrednim otoczeniu nie stwierdzono przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Co jest powtórzeniem opinii przekazanej przez Burmistrza Miasta i Gminy Końskie oraz RDOS w Kielcach. Pozostaje bez odpowiedzi pytanie czy była w tym miejscu właściwie i rzetelnie przeprowadzona inwentaryzacja? W jakich terminach? Przez kogo? Jak została udokumentowana? To tylko kilka pytań, które wymagają wyjaśnienia. Nawet jeśli pytania te są niezasadne, to obszar w obrębie Natura 2000 jest strefą buforową dla elementów będących przedmiotem ochrony w obrębie obszaru. Jeśli sitnieje rozwiązanie alternatywne – a takie zostało wskazane przez M-ŚTO to powinno się je zastosować.

Podobny charakter ma odpowiedź na zarzut związany ze zniszczeniem starorzecza oraz stanowisk piskorza, różanki i kumaka nizinnego. Nie ma żadnych danych dotyczących wielkości populacji wymienionych gatunków. Trudno na takiej podstawie podejmować decyzję co do zastosowania środków minimalizujących. Być może populacje są nieliczne i faktycznie są obecnie w fazie zaniku ale równie prawdopodobne jest, że stan populacji jest bardzo dobry. . Tego nie wiemy? **Trzeba to sprawdzić wykonując odpowiednie badania. Dopiero uzyskane wyniki mogą być podstawą do wydawania opinii. Wiąże się to oczywiście z planem powiększenia zbiornika. Ze względów przyrodniczych działania takie nie są uzasadnione. Dojdzie do zniszczenia siedlisk i gatunków. Odtworzenie tego siedliska nie jest możliwe. Zaznaczyć należy, że tego typu obszary w dolinach rzecznych są lokalnymi centrami różnorodności. Zachowanie ich w stanie niemienionym ma znaczenie dla funkcjonowania całego ekosystemu.**

W Raporcie OOS przedstawiono działania mające minimalizować negatywne oddziaływania na środowisko a w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. **Przedstawiony zapis środków minimalizujących jest bardzo ogólny. Duża jego część sprowadza się do standardowych zapisów poświęconych**

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

organizacji prac i zaplecza budowy. Mało natomiast miejsca poświęcono konkretnym działaniom w stosunku do flory i fauny. To konsekwencja źle przeprowadzonej *Inwentaryzacji przyrodniczej*, która nie wykazała wielu istotnych problemów. Głównym środkiem zapobiegawczym stratom jest zatrudnienie przyrodnika prowadzącego nadzór nad planowanymi pracami oraz uzyskanie odpowiednich decyzji pozwalających na niszczenie siedlisk i gatunków. Jakże mają to być decyzje jeśli nie wykazano przedmiotów ochrony, a dla wykazanych nie przeprowadzono badań pozwalających określić wielkość populacji? **Przy wykazanych gatunkach padają stwierdzenia, że konieczne są dalsze badania. Kiedy? Podczas prowadzonych prac? To zdecydowanie zbyt późno.** Inwestycja tego typu i związane z nią prace rządzą się swoimi prawami. Technicznymi i ekonomicznymi. **Nadzór przyrodnika – nawet o wielkiej fachowości to środek niewystarczający.** Po pierwsze, żaden przyrodnik nie może być w każdym miejscu prowadzonych prac jednocześnie. Potrzebny jest zespół pracowników odpowiedzialnych za nadzór przyrodniczy. W przedstawionych środkach minimalizacyjnych nie ma zapisu mówiącego o nadrzędności ochrony przyrody nad aspektami ekonomicznymi i technicznymi inwestycji. Nie jest rzeczą prostą podjąć decyzję o wstrzymaniu prac. Zwykle takie działania nie są wykonywane albo są wykonywane z opóźnieniem.

W opisie działań minimalizujących nie ma konkretnych procedur dotyczących postępowania w przypadku konieczności przenoszenia roślin i zwierząt. Wskazano, że prace ingerujące w koryta rzeczne przeprowadzone zostaną poza okresem 15 marca a 15 sierpnia czyli poza sezonem lęgowym ptaków. Takie zabezpieczenie pozwala także wg Autorów na brak prac w okresie tarła ryb. **Jest to jednak okres rozwoju owadów i małży, które zostaną zniszczone.** Zaplanowano również przełożenie koryta, tak aby zabezpieczyć siedlisko iglicy. Planowane jest zabezpieczenie brzegów płytami metalowymi co ma powstrzymać spływy wód. Nie jest jasne na jakim odcinku. Przy jednoczesnym planie powiększenia zbiornika, właśnie w tej lokalizacji – **prawdopodobne jest, że nie będą to działania skuteczne.**

Ciekawe też jest, że RDOŚ w Kielcau uważa, że planowane prace nie kolidują z planowanymi w ramach inwestycji działaniami. Czyli z jednej strony wiadomo, że stan wiedzy o przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000 jest niepełny, a z drugiej dopuszcza się do realizacji przedsięwzięcia, które będzie oddziaływało negatywnie. **Takie podejście jest niedopuszczalne.** RDOŚ jako organ zajmujący się ochroną przyrody powinien działać inaczej. Jeśli nie udało się do tej pory wykonać inwentaryzacji dla obszaru Natura 2000, to w przypadku inwestycji na tą skalę ingerującej w środowisko wodne powinno znacznie bardziej wnikliwie odnieść się do dokumentacji przyrodniczej. **Wykonanie badań pozwalających na właściwe rozpoznanie przedmiotów ochrony powinno zostać zrealizowane przed rozpoczęciem prac związanych z planowaną inwestycją !!**

Podsumowując, na str. 15 Decyzji SKO przedstawiono również zarzut mający jak **rozumieć odeprzeć ostatecznie uwagi M-ŚTO.** Brzmi on: „Organizacja powołuje się przy tym wyłącznie na własne szacunki i konsultacje z hydrobiologami, nie przywołując konkretnych wyników badań oraz nie podaje metodyk i autorów”. **Jednocześnie nie oczekuje tego od**

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Autorów Inwentaryzacji przyrodniczej i Raportu OOŚ. Czyli raz brak konkretnych danych, metodyk, publikacji - jest rzeczą do zaakceptowania, a w drugim przypadku jest niedopuszczalne. To tylko niekonsekwencja ? M-ŚTO przekazując w trakcie całego postępowania podało kilkadziesiąt pozycji literatury i 5 opinii naukowych.

Odpowiedz SKO jest w zasadzie powtórzeniem odpowiedzi Burmistrza i RDOŚ. Nie zawiera oceny danych przyrodniczych, nie opiera się na przesłankach naukowych, nie przytacza metodyk i autorów. Taka jest odpowiedź Autora ekspertyzy na stawiany w Decyzji zarzut w stosunku do wiarygodności danych przedstawianych przez M-ŚTO.

Wszystkie przytoczone w ekspertyzie zastrzeżenia i uwagi podobnie jak uwagi przekazywane przez M-ŚTO mogą być oceniane jako właściwe lub jako niewłaściwe, jednak z całą pewnością powinny **być podstawą do nałożenia obowiązku właściwego przeprowadzenia badań florystycznych i faunistycznych pozwalających na rzetelną ocenę wpływu inwestycji na środowisko naturalne. Takie podejście nakazuje zwykłą przezorność. Organ opiniujący (RDOŚ w Kielcach) widząc składane uwagi powinien wykazać się znacznie większą ostrożnością i dokładnie przyjrzeć się dokumentacji przekazywanej przez Autorów Raportu OOŚ.**

Pozostaje jeszcze aspekt czysto naukowy. Raport OOŚ i inne dokumenty nie są co prawda publikacjami naukowymi ale powinny podlegać ocenie z tego punktu widzenia. Konsekwencją braku takiej oceny na odpowiednim etapie jest niewłaściwa Decyzja środowiskowa, opinia RDOŚ w Kielcach i odpowiedź SKO. Procedura powstawania pracy naukowej sprowadza się do właściwego zgromadzenia danych według ogólnie przyjętych i unanych za sprawdzalne w poszczególnych dziedzinach metodyk. Po tym etapie przedstawia się wyniki i wyciąga wnioski. Pomiedzy poszczegolymi etapami jest zależność. Źle zebrane dane prowadzą do przedstawiania niepełnowartościowych wyników i do wyciągnięcia zbyt ogólnych i niewłaściwych wniosków. W świetle przedstawionych zastrzeżeń orzeczenia o braku zaczacego negatywnego wpływu na obszar objęty inwestycją są niewłaściwe. **Dokładna analiza danych z tego terenu przygotowana przez autrów Raportu OOŚ i Inwentaryzacji przyrodniczej powinna wzbudzić co najmniej wątpliwości.**

Jaka jest ocena organów odpowiedzialnych za dopuszczanie do tego typu inwestycji w odniesieniu do obszarów objętych ochroną, tj. Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Dolina Czarnej” PLH 260015 i Konecko-Łopuszańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu? Zarówno autorzy Raoprtu OOŚ, Burmistrz Miasta i Gminy Końskie, RDOŚ w Kielcach i wreszcie SKO pozostają przy opinii, że wpływ będzie niewielki i nie będzie miał znaczenia dla ww obszarów. To niewłaściwe podejście. Wpływ będzie wyraźny i negatywny. Ingerencja dotyczy rz. Czarnej Malenieckiej/Koneckiej będącej osią i w szerszym ujęciu, nie samej rzeki a jej doliny podstawą, dla której powłono te obszary chronione.

WNIOSKI

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- 1. Inwentaryzacja przyrodnicza wykonana na potrzeby opracowania *Raportu OOŚ* została wykonana niewłaściwie. Zgromadzone dane mają charakter pobieżny.**
- 2. Przygotowany na podstawie źle wykonanej *Inwentaryzacji przyrodniczej*, *Raport OOŚ* nie uwzględnia wszystkich elementów objętych ochroną na tym terenie. Konsekwencją tego jest przekoanie Aitorów raportu, że szkody w środowisku naturalnym będą niewielkie i odwracalne. To nieprawdziwe twierdzenie.**
- 3. W ekspertyzie wykazano niezgodność zapisów *Raportu OOŚ* i *Decyzji Środowiskowej* z ekspertyzą dotyczącą zgodności z zapisami *Ramowej Dyrektywy Wodnej*. Według pierwszych z wymienionych dokumentów wpływ inwestycji na środowisko będzie niewielki i odwracalny, a według drugiego dokumentu zdecydowanie negatywny.**
- 4. Największe zmiany w środowisku związane będą z budową jazu w Małachowie oraz z planowanym powiększeniem zbiornika Sielpia**
- 5.. Proponowane działania minimalizacyjne są sprecyzowane bardzo ogólnie. Ich ocena wskazuje, że będą niewystarczające.**
- 6. Zgłaszane w toku sprawy przez Mazowiecko-Świętokryskie Towarzystwo Ornitologiczne uwagi i zastrzeżenia są zasadne i powinny zostać uwzględnione.**
- 7. W kolejnych dokumentach – *Decyzja Środowiskowa*, *opinia RDOŚ*, *postanowienie SKO* powielane są te same informacje, które zawarto w *Raporcie OOŚ*. Nie dokonano krytycznej oceny tych zapisów.**

Dokumenty wykorzystane w przygotowanej ekspertyzie:

- 1) Ujednolicony raport o oddziaływaniu na środowisko z dn. 25 czerwca 2018 r.
- 2) Inwentaryzacja Przyrodnicza przygotowana przez Instytut OZE z dnia 13.12.2016 r. z kolejnymi uzupełnieniami
- 3) Postanowienie RDOS w Kielcach z dn. 06 lipca 2018 r
- 4) Ekspertyza dotycząca zgodności z zapisami RDW przygotowana przez Instytut OZE z dn. 15.12.2016
- 5) Odpowiedź Burmistrza Miasta i Gminy Końskie skierowana do Samorządowego Kolegium odwoławczego z dn. 26.11.2018
- 6) Opinia ichtiologa (mgr inż. Aleksander Góralczyk) z dn. 10.01.2018 r.
- 7) Opinia hydrobiologa (dr Grzegorz Tończyk) z dn. 29.01.2018 r. i 31.08.2018 r.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- 8) Decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach z dn. 14.12.2018 r.
- 9) Skarga Mazowiecko- Świątokrzyskiego Towarzystwa Ornitologicznego z dn. 16.01.2019 skierowana do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach
- 10) Uwagi przekazane do RDOŚ w Kielcach przez Mazowiecko-Świątokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne dn. 14.03.2016, 13.01.2017, 20.04.2017

- 11) Odwołanie Mazowiecko -Świątokrzyskiego Towarzystwa Ornitologicznego skierowane do SKO w Kielcach z dn. 7.09.2018 wraz z uzupełnieniem z dn. 15.10.2018
- 12) Pismo Mazowiecko Świątokrzyskiego Towarzystwa Ornitologicznego skierowane do SKO w Kielcach z dn. 17.12.2018

Piśmiennictwo:

Abraszewska-Kowalczyk A. 2002. Unionid Bivalves of the Pilica River catchment area. *Folia Malacologica*, 10: 99-173.

Głowaciński Z. (red.). 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce, Instytut Ochrony Przyrody PAN , Kraków

Jażdżewska T. 1975. *Neophemera maxima* (Joly, 1870) (Ephemeroptera, Neophemeridae) in Poland. *Polskie Pismo Entomologiczne*, 45: 227–238

Jażdżewska T. 1979. Premiers résultats des recherches sur la faune des Éphéméroptères de la rivière Pilica. [W:] PASTERNAK K., SOWA R. (red.), *Proceedings of the Second International Conference on Ephemeroptera*. PWN, Warszawa-Kraków: 133–137

Kaźmierczakowa R., Bloch-Orłowska J., Celka Z., Cwener A., Dajdok Z., Michalska-Hejduk D., Pawlikowski P., Szczęśniak E., Ziarnik K. 2016. Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych. Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk, Kraków.

Kittel W. 1976. Widelnice (Plecoptera) rzeki Pilicy. Część I - faunistyczna. *Acta Univ. Lodz., ser. II, Nauki Mat.-Przyr., Folia Limnol., Łódź*, 9: 79-118.

Kittel W. 1980b. Widelnice (Plecoptera) rzeki Pilicy. Część II - ekologiczna. *Acta Univ. Lodz., ser. II, Nauki Mat.-Przyr., Folia Limnol., Łódź*, 33: 197-222.

Nijboer R., Verdonschot P., Piechocki A., Tończyk G., Klukowska M. 2006. Characterisation of Pristine Polish river systems and their use as reference conditions for Dutch river systems. *Alterra, Wageningen*

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

